СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVII. Ч. 175. — Джерзи Сити, Н. Дж., понеділок, 29. липня, 1929. VOL. XXXVII. No. 175. Jersey City, N. J., Monday, July 29, 1929. THREE CENTS.

20 МІЛІОНІВ ДОЛЯРІВ НА ОРГАНІЗАЦІЮ ПРОДАЖІ ФАРМЕРСЬКИХ ПРОДУКТІВ

КОМІСІЯ ПО ДОПОМОЗІ ФАРМЕРАМ РАДИТЬ ОРГАНІЗУВАТИ КООПЕРАТИВНИЙ ЗБУТ ФАРМЕРСЬКИХ ПРОДУКТІВ. ДЕРЖАВА МАЄ ВИДАТИ НА ЦЕ ПОЗИЧКУ З ФОНДУ ДОПОМОГИ ФАРМЕРСТВУ.

ШИКАГО, Ілліной, 27. липня. — Тут відбулися збори комісії по організації державної допомоги фармерам. На цих зборах ухвалено просити уряд позичити двацять мілионів доларів для організації фармерської кооперативної спілки для збуту фармерських продуктів. В першу чергу ця спілка має побудувати величезні елевейтори для зсипки збіжа. Спілкою будуть провадити самі фармери на кооперативних основах.

Така спілка допоможе фармерам відшукати нові ринки для збуту своїх продуктів і лекше витримати конкуренцію на міжнародньому збіжевому ринкові. До існуючих уже елеваторів спілка має збудувати 6,000 нових, роскинених у рідних краях держави. Це утворить могутню елевейторську спілку, котра буде роспоряджати такою скількістю фармерських продуктів, яка зможе сильно впливати на міжнародний ринок.

РАТИФІКУЮТЬ ДОГОВІР З ФРАНЦІЄЮ.

СЕНАТОР СМУТ ПОСПІШИТЬ ВНЕСТИ НА РАТИФІКАЦІЮ СЕНАТУ ФРАНЦУСЬКО-АМЕРИКАНСЬКИЙ ДОГОВІР ПРО СПЛАТУ ФРАНЦІЄЮ БОРГІВ.

ВАШИНГТОН, 27. липня. — У Вашингтоні загальне задоволення з приводу того, що французька палата послів ратифікувала французько-американський договір про сплату французьких военних боргів Америці. Голова сенатської фінансової комісії, сенатор Смут, поспішить внести на ратифікацію сенату цей договір.

Ратифікація забезпечена, бо сенатор Бора, який раніше виступав проти цього договору, тепер рішив не робити спротиву затвердженню його. Міністер фінансів Мелон повідомить Францію, що вона може тепер не турбуватися про сплачення своєї чергової рати, яка припадає на 1 серпня, бо дальші сплати будуть провадитися відповідно новому договорови.

„БРЕМЕН" ВІДПЛИВ ДО ЕВРОПИ.

ДУМАЄ ЩЕ СКОРШЕ НІЖ ДО АМЕРИКИ ПРИЙТИ В ЕВРОПУ. 10,000 ЛЮДЕЙ ПРИЙШЛО ПРОВОЖАТИ ЙОГО.

НЮ ЙОРК, 27. липня. — Новий німецький корабель „Бремен", що побив рекорд скорости подорожі з Европи до Америки, відплив до Европи. На нім відїхало 2,005 пасажирів, які резервували собі місця кілька місяців тому, як ще корабель будувався. Провожати його прийшло більше як 10,000 народу, що своїми автомобілями заняли всі ближчі вулиці та площі.

200 полісменів ледви утримували порядок, пропускаючи кількома лавами відвідувачів. За час перебування „Бремена" в Нію Йорку його відвідало більше як 70,000 душ. Сподівається, що до Европи „Бремен" прийде на 4 години скорше ніж він плив до Америки. Цим він побе свій власний рекорд.

ЛІТАЮТЬ ДВА ТИЖНІ.

БУДУТЬ ЛІТАТИ, НОКИ ВИТРИМАЄ МОТОР.

СЕН ЛЮІС, Місурі, 27. липня. — Літак „Сен Люіс Робін" кінчить уже другий тиждень свого безперервного лету, побивши всі дотепершні рекорди. Летуни кажуть, що вони будуть триматися в повітрі так довго, як довго будуть працювати мотори.

Почтовий уряд заявив, що він буде примінювати при почтових перевозках літаками систему поповнювання їх газолінною підчас лету, як це роблять летуни, що літають на рекорд продовження часу. Це значно прискорить доставу почти.

АВТОМОБІЛЕВІ ВБИВСТВА.

БУДУТЬ ДОМАГАТИСЯ ЗБІЛЬШЕННЯ КАРИ ЗА ВБИВСТВА АВТОМОБІЛЯМИ.

РАЧЕСТЕР, Ню Йорк, 27. липня. — На конгресі делегатів стейтових і федеральних прокуратоів піднесено питання про збільшення кари автомобілістам за вбивства ними людей. Особливо мається звернути увагу на те, щоби запобігти випадкам, коли присяжні звільнять від кари автомобілістів, хоч їх вина бувае навіть доказана.

ПОВІТРОПЛАВОМ ДО ДВЕРЕЙ СЕНАТУ.

ВАШИНГТОН, 27. липня. — Військовий повітроплав привіз зі стейту Конетикот сенатора Бінгема, який є головою комісії по воздушній охороні побережа Америки. Повітроплав спустився перед сенатом між деревами недалеко головного входу до будинку. За пять хвилин сенатор Бінгем уже був на засіданню бюджетової комісії, куди він поспішав.

КОНГРЕС МУРИНІВ.

НА МІЖНАРОДНІЙ КОНГРЕС МУРИНІВ ПРИБУВАЄ 15,000 ДЕЛЕГАТІВ.

КІНГСТОН, Джемейка, 27. липня. — На міжнародний конгрес Муринів, що має відбутися тут, прибуває 15,000 делегатів від Муринів, що мешкають в Америці, Африці та в инших частинах світа. Конгрес відбудеться у місцевому стадіомі.

ВИБУХ ВУЛКАНУ.

ГОНОЛЮЛЮ, Гаваї, 27. липня. — Вибухи величезного вулкану Кілая продовжуються. Головний кратер має 3,500 стіп проміру. Глибина його виносить 1,100 стіп. Маси лави піднесені на 45 стіп вище нормального стану. Часами лява вибухае на висоту кількасот стіп.

Околичне населення приносить жертви вулканічній богині „Пеле", щоб умилостивити її.

АРЕШТИ КОМУНІСТІВ.

Дня 25 липня ц. р. поліція арештувала 9 Празі секретаря комуністичної партії та тринадцять комуністів, котрі надежали до комітету по підготовці демонстрацій 1 серпня. Раніше було арештовано 140 комуністів, так, що загальна скількість арештованих комуністів у Чехословаччині виносить 170 душ.

З Будапешту повідомляють, що там також переведено арешти комуністів і між иншим підчас останнього арешту знайдено докази, що комуністи в Будапешті одержали з Москви 10,000 долярів на свою пропаганду.

ВШАНУВАННЯ БЛЕРІОТА.

В Парижі відбулося врочисте вшанування двацятьлітньої річниці першого перелету літаком через Англійський канал, якого доконав летун та винахідник Блеріо. Сам Блеріо ще живий і, приймаючи подзоровлення, заявив, що він сподівається, що скоро настане час, коли перелет літаками через океан буде такожж звичайною річю, як тепер е перелет через Англійський канал.

ВЕЛИКИЙ ВОРОГ РІЛЬНИКІВ.

Не треба бути пророком, щоби можна твердити, що цей рік представляється на Буковині катастрофально. Остра й довга зима спричинила немало шкоди, а тепер появилась гусіниця. З початку напала буряки, а тепер перейшла вже на прочі рослини, особливо на кукурудзу і ячмінь. В деяких селах люде вже пересрали старий засів і засіяли наново. Але гусіниця появиться два рази до осени і мабуть кинеться якраз на молоді рослини. В наслідок великих морозів майже не буде цього року на. Буковині овочів. Найбільше потерпіли горіхи, бо здебільшого повимерзали взагалі.

ОСТАП ВИШНЯ В ЛЕГЕНДІ.

Остап Вишня (псевдонім П. М. Губенка) є найбільш улюбленим і читаним гумористом і фейлетоністом сьогоднішної України. Найбільша його сила спочивае в тім, що він не відріжняється нічим від звичайного селянина в своїй бесіді й мештальности. Він не апелюе до найвищої, але до найнижчої інтелігенції. Свій хід не приноровлюе він до найскоршого, але до найповільнішого кроку думок. В цей спосіб має він успіх; його граничить майже з чудом. Його співпраця або неспівпраця в газеті рішае про вислід або втрату. Його імя сталося між українськими селянами, від яких отримуе Вишня денно споре число листів, легендарним. В цих селян е Вишня в першій мірі їх защитником, їх адвокатом у Виконкомі й у Петровського, голови правительства. В чисельних легендах, які курсують про нього, виступае він як будший дідич, що пише з біди „комедії", як старшинський чура, або Жид, що, чесно пройшов шлях", як червоний отаман, під командою якого служили високі червові достойники, а також як комедіянт, перед котрим треба бути на осторозі. Кілька легенд про Вишню в повіті Дніпропетровська й Полтави публікує Ф. Петлиця в харківськім „Плуг-у".

ПЕРШИЙ ПІДДАНИЙ НОВОЇ ДЕРЖАВИ.

У межах міста Ватикану вродилася перша дитина. Є це син урядовця намбеляньської канцелярії, Лябеля. Італійська преса зупиняється на цьому факті з правно-політичного погляду. Правники твердять, що з моменту утворення нової ватиканської держави син сіньора Лябеля ще є вже італійським підданим, а ватиканським.

ДЛЯ УПРАВИЛЬНЕННЯ ТЕМПЕРАТУРИ.

Міністерство промислу та торгівлі в Варшаві видало цікавий розпорядок. Від січня 1931 р. вільно буде продавати в Польщі тільки термометри з одною скалею: Цельзія. Реамюр, хоч і Француз, і Фаренгайт, хоч загально шанований у країні, де про температуру розмовляють зранку до вечора — в Англії, будуть у Польщі заборонені. Хто зна, може одностайне означення температури на термометрі вплине на більшу одностайність температури в усьому краю.

ВБИВСТВО ПІДЧАС ЗАБАВИ

Мартин Воробець з Билинки Малої, пов. Самбір, підчас весільної забави дня 16 червня штобхнув ножем Михайла Хомицького в груди так щиро, що цей до кількох годин помер. А відтак сам зголосився на поліцію.

НЕЩАСЛИВИЙ ВИПАДОК.

Двох синів пароха Прошовки коло Тернополя, о. Лопатинського, Андрій та Евген, стріляли з фльоберта до птахів в городі коло хати. Підчас забави Андрій не хотячи пострілив свого брата в груди. Важко раненого Евгена відвезено до львівської лічниці.

РАДА МІСТА ПОЗНАНЯ ПЛАТИТЬ ЖИДАМ ВІДШКОДОВАННЯ.

На засіданні ради міста Позняня ухвалили на внесення магістрату зліквідувати школи в висоті 37,000 зол., які повстали підчас демонстрацій у жидівській дільниці. На тім засіданні ухвалили виплатити міським урядовцям і поміщим силам додаток на час вистави у висоті половини місячної платні. Одноразові підмоги дістануть також фізичні робітники, актори міського театру й учителі.

ПОЖЕЖА У ЛЬВОВІ.

Львів бачив у ночі з 19. на 20. червня ц. р. велику пожежу. Горіли склади нафти та бензини на Знесінні, що належать до рафінерії „Галичина". Цьогож вечора прийхала з Дрогобича туди цистерна нафти, залишена перед магазинами. Вночі в год. 2.30 підійшов до неї з ліхтарком один робітник. А що збірник не був добре зачинений, він вибухнув. Від неї занявся магазиновий будинок, де були бочки з нафтою. Вея жовківська дільниця віддихала страшним димом. Пожежна акція не була легка. Треба було відмежувати від огню будинки на Знесінні при помочі окопів і земних валів. Пожежу зьлокалізували аж в 7. год. рано. Згоріло 150,000 літрів нафти та бензини на пів мілиона зол. Робітник, що мимохіть спричинив катастрофу, щез.

ВОРОЖИЛА І ВИВОРОЖИЛА.

Одна жінка прийшла зі своїм чоловіком до Садагури (Румунія) продавати коня. Чоловік продав коня за 7,000 леїв (не мусів бути гарний кінь) і пішов до банку, бо мав там ще позичити 7,000 леїв. Вернувши з банку, застав він коло жінки циганку, яка жінці ворожила. Чоловік дав жінці гроші, щоби їх сховала, а сам пішов ще дещо купити. Вкінци сказала циганка, щоби жінка подивилася в зеркало й буде вже все знати. По цім циганка зникла. А з нею зникло й жінки і 14,000 леїв. Жандарми зарестували всіх циганів, (звідки вони тут беруться?), але грошей не найшли. Воно вже крайна пора, щоби наші люде дали собі спокій з ворожками та ворожбитами!

ВСТРОМИВ СОБІ НІЖ У САМЕ СЕРЦЕ.

У Букарешті поповнив самовбийство різник Ионеску. Він був хорий на невилічиму недугу й пробив себе три рази ножем. Третим, разом перетяв собі серце на двоє. Як видно, то заплатив він дорого за любов, яку купив собі в легкодушним товаристві при пиятиці. Сьогодня чигае багато небезпек на чоловіка, але на те в чоловіка і розум є, щоби з небезпеками боротися й противитися спокусі.

НЕРОЗВАЖНИЙ УЧИНОК ПЯНИЦІ.

Юрій Кичук з громади Відічин, повіту Кігул (Румунія) пішов до Букарешту, заробив трохи грошей і постановив раз добре забавитися. В товаристві жінки свойого кузина Панасківа і Михайла Кості ходив він з коршми до коршми, аж доки не набрав добре в чубок. Вийшовши на вулицю, почав співати, кричати та зачіпатися з прохожими. Жінка його товаришка Костя здержувала його та хотіла його на всякий спосіб заспокоїти. А це його розлютило ще більше. Він витягнув ножа і встромив його жінці два рази в груди, а коли Костя хотів його розоружити, розпоров йому живіт. З тяжкою бідою вдалося поліції його розоружити, замкнути до арешту, а тяжко раненого віддати до лічниці.

ПОВОРОТ ВИКОПАНИХ СТРІЛЕЦЬКИХ КОСТЕЙ НА ЛИСОНЮ.

В пятницю, 21. червня ц. р., урядник тернопільського воєвідства в присутности міського лікаря та урядника березанського староства зарядив перенесення стрілецьких костей та хреста з военного цвинтаря назад на Лисоню. Могилу на Лисоні частинно привернено до первісного стану. — Проти того рода поступования голова філії Т-ва Охорони Военних Могил у Березанах, д-р В. Бемко, заложив протест, уважаючи це профанацією тлінних останків, які перенесено без приписаного релігійного обряду.

ВТОМЛЕНІ ЖИТТЯМ.

В Станиславові під надїжаючий скорий поїзд кинулася 24-літня Г. Олеська і згинула на місці. Причиною самовбийства була нещасна любов. При самовбийниці найдено картку зі словами: „Прощаю світ, мої найдорожні, через нареченого. Назвиська сказати не можу, щоби дуже не журився".

ЗАХОПЛЕННЯ ЗАЛІЗНИЦІ КИТАЙЦЯМИ ЗВЯЗАНЕ З ПЛЯНОМ ЗНИЩЕННЯ РАДЯНСЬКОЇ ВЛАДИ

ТАК ПИШУТЬ РАДЯНСЬКІ ГАЗЕТИ. ДО МОСКВИ НАДХОДЯТЬ ЗІ ВСІХ СТОРІН РОСІЇ ОДНОМАНІТНІ ПРОТЕСТИ РОБІТНИЦТВА ПРОТИ КИТАЮ. ЯПОНІЯ ЗАІНТЕРЕСОВАНА У КОНФЛІКТІ.

МОСКВА (СССР), 27. липня. — Большевицькі газети роспочали писати про російсько-китайський конфлікт як про міжнародню інтригу, яка направлена на знищення радянської влади. Вони кажуть, що Китайці та білогвардейці в Манджурії є маріонетками в руках міжнародного капіталу, який поставив собі метою знищення радянської влади. Цим газети хочуть впевнити російські народні маси, що проти них готується наступ капіталістичних держав, а тому вони кличуть їх до оборони своєї пролетарської батьківщини.

Разом з тим скрізь по Росії уряджуються масові мітінги, на яких заклинається робітництво до боротьби з ворогами Росії. На цих мітінгах робітництво виносить резолюції, направлені проти Китайців, білогвардейців та всіх капіталістичних держав. В тих резолюціях робітництво запевнює свою підтримку червоній армії в боротьбі з міжнародним імперіялізмом. Всі резолюції ухвалюються по одному зразку.

Не зважаючи на войовничість комуністичних газет і рідних робітничих демонстрацій, чужинецькі дипльомати, що перебувають у Москві, не вірять у можливість війни. На їх думку в крайньому разі Японія виступить на сцену для скорішої ліквідації китайсько-радянського конфлікту. Вже раніше Японія оголосила в Манджурії своєрідну „Монро доктрину", згідно якій вона не допустить до закріплення в Манджурії впливу якоїсь иншої держави. Тому вона буде противитися большевицькій інвазії в Манджурії. З другої сторони Японія неприхильно ставиться також до захопленя Китаем Східно-Китайської залізниці, бо вона сама посідає Південно-Китайську на таких же основах, як Росія посідала Східно-Китайську залізницю. Тому Японія приложить усіх старань, щоби конфлікт був залагоджений без значної перемоги якоїсь одної сторони.

ВИЯСНЮЮТЬ ПРИЧИНИ БОМБАРДОВАННЯ.

ЦЕ БУЛА ЛИШЕ ДЕМОНСТРАТИВНА СТРІЛЯНИНА. МАНДЖУРІЯ НЕ ХОЧЕ ПІДТРИМКИ НАНКІНСЬКИХ ВІЙСЬК.

МУКДЕН (Манджурія), 27. липня. — Тут уважають, що бомбардування Росіянами стації Манчулі мало лише демонстративний характер. Викликане воно було тим, що Китайці обстріляли з крісів один радянський літак із шістнацяти, що літали на китайській території, але Росіяне кажуть, що він не перелетів кордону. Бомбардування тривало півтори години. Шкоди воно не зробило, бо вогонь був направлений на порожні шанці, що вириті на манджурсько-сибірському кордоні біля стації Манчулі.

Манджурська влада вважає, що боротьбу з Росією вона має вести власними військами та власними засобами, бо боїться, щоби військо нанкінського націоналістичного правительства, прийшовши в Манджурію, не знищили її автономії та не лишилися тут на довшу окупацію.

ЗНОВУ ЗАБОРОНИЛИ ПЕРЕВОЗИТИ ВІЙСЬКО.

ДАЙРЕН (Манджурія), 27. липня. — З огляду на бомбардування в районі стації Манчулі, яке можна вважати военною акцією, японська влада знову заборонила перевозити китайські війська на Південно-Китайській залізниці. Таксамо Японія готується оголосити певну демаркаційну лінію в Манджурії та в середній Монголії, поза якою вона не допустить до военної акції.

БОЛЬШЕВИЦЬКІ ДЕМОНСТРАЦІЇ.

ЗАСТРАЙКУВАЛИ РОБІТНИКИ ШАНГАЙСЬКОГО ВОДОТЯГУ. ГОТУЮТЬСЯ ДО ДЕМОНСТРАЦІЇ 1-го СЕРПНЯ.

ШАНГАЙ (Китай), 27. липня. — Тут відбулася демонстрація місцевих комуністів, які в скількости 400 зібралися перед замкненим радянським консулятом, що положений у центрі европейської дільниці міста. Демонстранти побили японського полісмена, який, падаючи, почав стріляти й поранив кількох демонстрантів.

Від консуляту демонстранти направилися в дільницю міста, де масово мешкають російські білогвардейські емігранти, але тут демонстрацію була розігнана китайською поліцією.

Робітники шангайського водотягу вийшли на страйк у скількости 400 душ ізза того, що адміністрація відмовилася взяти назад до роботи трох недавно звільнених робітників. Ці події вважають підготовкою до загальної комуністичної демонстрації, яка призначена на 1 серпня.

ПОАНКАРЕ УСТУПИТЬ.

БОРОТЬБА ЗА РАТИФІКАЦІЮ ФРАНЦУСЬКО-АМЕРИКАНСЬКОГО ДОГОВОРУ ПРО БОРГИ ПІДРВАЛА ЙОГО ЗДОРОВЛЯ.

ПАРИЖ (Франція), 27. липня. — Поанкаре заявив, що він уступае зі становища премієра, бо почувається дуже змученим і хворим. Можливо доведеться робити йому операцію для поправлення здоровля. Надзвичайно інтензивна тридітна праця на становищі премієра, а особливо звязана з боротьбою за ратифікацію французько-американського договору про сплачення Францією боргів Америки, та справи з окупацією Надренї і т. д., страшенно змучила Поанкаре й зле відбилася на його здоровлю.

Кабінет міністрів рішив просити Поанкаре, коли він не відмовиться від своєї резигнації, залишитися хоч лише номінальним премієром. Думають, що вразі його уступлення премієром стане Бріян.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1914, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section ... of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:
Three cents a copy.
One year ..... $ 7.00
Six months ..... $ 3.75
Three months ..... $ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:
One year $10.00
Six months ..... $ 5.00
Three months ..... $ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА:
Поодинокоє число три центи.
На рік ..... $ 7.00
На пів року ..... $ 3.75
На три місяці ..... $ 2.00
В Джерзи Ситі і Заграницею:
На рік $10.00
На пів року ..... $ 5.00
На три місяці ..... $ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Oorder.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адрес: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ДІТИ Й ПРОГИБІЦІЯ

Одним з найбільших аргументів за прогибіцією, себто за повним заказом виробу, перевозу й торговлі алькоголіними напитками, був згляд на молоде покоління. Говорили загорілі прогибіційники, що хочби навіть не вдалося виратувати старих пяниць, то прогибіція певно вратує перед пороком пиятики молодих хлопців і дівчат.

Прогибіція остаточно стала обовязуючим законом, і нині ми можемо побачити, скільки правди було в запевненнях загорілих прогибіційників. Що вона старих людий не зреформувала, се вже воробці на дахах цвірінькають. Але може вона вратувала від пороку пиятва молодіж? Не легко було б з певністю про се говорити, бо діти, знаючи добре критичне відношення старших до себе, вкриваються зі своїми пороками. Та час від часу виходить з мішка вкрите там шило.

Ось ними днями сталися такі два случаї.

У Гринпойнтському шпиталі в Бруклині лежить тепер два пацієнти, хорі на остре алькоголіне затроєння. Одному з пацієнтів-алькоголіків літ 12, другому літ 9. Хотіли вони посмакувати напитку, яким так насолоджуються старші, і посмакували до того, що захворіли так, що аж їх треба було відставити до шпиталю.

У Ню Джерзі знова на поліцію відставлено двох „бутлегерів", які вдержували „спікізі". Одному з властителів „спікізі" минуло літ 17, другому літ 11. Мали вони 11 спільників, а їх „бізнес" був дуже популярний між молодіжю їх віку.

Значить, молодіж береться до напитків, як качата до води. Можуть собі прогибіційні загорілці кудкудакати, щоби діти до горівки не брялися, але се якраз тільки помагає, як кудкудакання курки, що водить качата, як качата йдуть у воду. Вся теорія про те, що молоде покоління буде тверезе, хочби старе було пяне, показалася чистою фантазією. Молоде покоління, бачучи, як запиваються старі, і собі не хоче лишитися позаду, і собі хоче почувати старшими і собі хоче покоштувати присмаків дозрілих людий.

З тих двох фактів видно, що прогибіція доходить уже до дна пропасти. Коли вже діти йдуть до шпиталів хорі на алькоголіне затроєння, й коли діти йдуть до тюрми за веденне коршми, то вже недалекий той час, коли старші протверезіють та побачуть, що алькоголізмови зараджується не насильною заборономо, але скріпленнем внутрішньої сили добровільної відпорности кождої людини.

МІНІСТЕР НА СУДІ ЗА ЗЛОВЖИВАННЄ ДЕРЖАВНИХ ФОНДІВ

(Оригінальна допись з Варшави).

I.

Через чотирі дні ведено у Варшаві розправу перед Державним Трибуналом („Трибуналом стану") проти бувшого міністра скарбу Чеховича.

У всіх справді демократичних державах є встановлені того рода найвищі суди, перед якими ставиться міністрів, що нарушили основні закони держави, що провинилися власне в характері своїм як міністри.

Є це дуже рідкий випадок і вже справді мусіло щось великого здохнути в польських лісі, коли польський сойм зважився поставити польського міністра перед того рода Державний Суд.

Треба однак розуміти політичну ситуацію в Польщі.

З кождим днем дається більше відчувати загалови **самовола Пілсудського**, а радше згуртованої коло нього **кліки „пулковників"**, котрі мали щасте в боротьбі з большевиками та з нашою галицькою українською армією, але на справах державних дуже мало розуміються. О скільки вони є й поєдинками, то це навіть в соймі нераз впадає в очи, коли лучиться, що треба нагло в якійсь справі дати заяву; тут панове „бебісти" зачнуть нервозно поміж собою перешіптуватись, бо нема поміж ними людини зорентованої у цьому ділі.

Однакож ті люди, певні протекції у свого „вождя", є разом з ним свято переконані, що лише вони Богом призначені спасти новозаліпленну Польщу й допровадити її до слави й „еплендору".

І вдасне вони старалися в марті минувшого року перепхати при виборах до сойму як найбільше своїх людий. Такі насильні вибори вимагали коштів, бо, як звісно, „виборчі гієни" мають дуже крепкі апетити й якоюнебудь дурничкою не вдоволяються.

Одним словом, треба було грошей на виборчу, а що звичайний, соймом для уряду призначений **„диспозиційний фонд"** (двіста тисяч золотих) на виборчі шахрайства і підхунства не вистарчив, то міністер скарбу Чехович на власну руку піднїс його до **вісім мілїонів золотих.**

На американську валюту не є то навіть один мілїон долярів, але для бідної, боками роблячої Польщі, це сума велика.

Переступленне ухвалених бюджетових сум лучається в кождому уряді, именно серед надзвичайних обставин, або через непредвиджені випадки, що в наслідок наглої звижки цін збіжа або мяса, призначених для прохарчування армії. Однакож обовязком уряду є зараз при найблизшім скликанню парляменту поставити внесення на додаткові кредити, а парлямент з, правила узглядняє такі надзвичайні обставини.

В цім випадку в Польщі було інакше. Уряд мін. през. Бартля не мав просто ліцю внести законне предложенне на додаткове підвисшенне диспозиційного фонду, з котрого, як звісно, звіту не здається.

Всі преці — як Польща довга і широка — знали дуже добре, що тих пару мілїонів пішло на корупцію виборчу, і що лише в цей спосіб осягнуло „бебісти" це, що осягнули.

Однакож проти таких практик на будуче треба було за всяку ціну обезпечитись і тому — за проводом польських соціялістів (пепесівців) удалося зібрати у варшавськім соймі більшість, котра й відіслала міністра скарбу яко головного виновника перед Державний Трибунал.

До його членів належить також один Українець, адвокат д-р Олесницький з Золочева, однакож він не зістав покликаний на члена судейської лави, котра мала судити міністра Чеховича. Поміж 12 суддями було однакож трох бувших міністрів і сімох адвокатів та генерал Желіговскі, той, котрий з помічю тодішнього начальника держави Пілсудського очинив 1924 р. власне протинього „удавий" бунт і з поставленим йому до диспозиції військом ударив на **Вильну та силоміць прилучив її до Польщі.**

Желіговскі для більшої паради перетягнув через плечі ленту ордену **„Польонія рестітута"** (Відновлена Польща).

Провадив цьому судови предсідник Найвисшого Суду, котрий вже в уряду є головою і Трибуналу Державного (Тр. Стану). Зветься він Супінський.

Розправа відбувалася в салі палати Красінських, що вже за Росії була осідком кримінального суду, а тепер є осідком Найвисшого Суду, котрий відступив ту салю і сумежні комнати Державному Трибуналови для переведення розправи проти Чеховича.

У 18-им віці відбувались в тій салі гучні балі шляхти, а за часів російського панованя засідав у ній кримінальний трибунал, котрий неодного „пепесовця" (польського соціяліста) вислав на шибеницю або на Сибір. Мабуть і самого Пілсудського там судили та засудили на заслання, з котрого він утік.

Замість акту обвинуваченя перечитав предсідник трибуналу постанову сойму, ставляючу міністра Чеховича перед Державний Трибунал.

В тій постанові закидується Чеховичеви, що він **видав** взагалі **566 мілїонів понад ухвалений буджет** і не поставив в соймі внесення на додаткове затвердженя цих видатків. Уже в цих 566 мілїонах міститься і та найбільша рана: **вісім мілїонів диспозиційного фонду**, через котрі взагалі Чехович не вніс того додаткового буджету.

Обвинуваченій Чехович старався викрутити від вини в той спосіб, що покликувався на це, як то в інших державах також бувають переступлювання буджету, але міністрів зараз перед суд не тягнуть, та що дотично тих надпрограмових, позабуджетових видатків мусить передовсім сам сойм рішити, чи вони були доцільні, чи ні.

Дуже цікаве було переслуханне свідків. Першим з них був міністер справ внутрішних, генерал **Складковскі**, один з провідників Підсудників. Він увійшов дуже бундючно на салю, станув на „гантах" перед трибуналом та заявив, що маршал **Пілсудскі застеріг** собі супроти всіх міністрів, що він одинокий **буде регулювати відносини міністерства до сойму.**

На питання обвинувача, д-ра Ліберман, Складковскі відповідав арогантно, а радше взагалі не хотів відповідати, та по кількох пустих, бундючних фразах відмашерував кроком „айнц-цвай" зі салі розправ.

Уже приличніше відповідав міністер торговлі і промислу Квятковскі, але змість і його промови лежав годовно в тім, що покликався на Пілсудского, котрий одиноко в справах щодо відносин до сойму рішав.

По тім свідкови прийшло до найбільшої сенсації: на салю увійшов враз зі своїми адютантами маршал Пілсудський.

Його зізнанне, а радше промова перед судом, це був брутальний, злобний насміх над законами, конституцією та соймом. Це було взагалі щось неможливого в якім іншім краю, що хоче себе зачислювати до культурного світа.

Пілсудскі заявляє виразно і з натиском, що вважає за свою заслугу, що ішов проти сойму. Обвинуваченне Чеховича він уважає за „ритуальний мордʼ", за щось нечесного, низького та пікчемного.

Він **признається виразно, що тих вісім мілїонів забрав** до своєї диспозиції яко „шеф кабінету, і дає до пізнання, що вони й справді були призначені на вибори. Поступованне сойму з тим цілим обвинуваченнем уважає за комічне! Навіть його приятелі від серця, коли засіли при улиці „вейскей" (в соймі), дістали запомороченя ума.

І зачинає пан Пілсудскі оповідати про забавку для дітий, що зоветься „пердзьолка". Є це присадкувата ляльочка, котра має одну дірку під носом, а другу в задку. Коли її поставити й порушити, то видає з першої дірки тонший, а з другої грубший звук. Оба ті звуки зливаються разом в неможливу какофонію, але одного звука ніхто не годен розріжнити від другого.

Коли судді захотять серіозно занятися соймовими комізмами і партактвами, то й з себе вони зроблять таку пердзьолку. Досить уже, коли члени сойму „перголять" цілими місяцями. Польща є збрана в трагедію суперечностей, а судді є в тім смішнім положенню, що мусять судити уряд, який був провадивий, через найбільшого чоловіка в Польщі (себто через Пілсудского!), котрого руки так не смердять як руки „ваші" (тут показує маршал на всіх трох соймових прокураторів, то є д-ра Лібермана і товаришів.

Наговорили таких і ще більше імпертинентій, Пілсудскі, побрязкуючи острогами і „з грозон на чоле" — як писала одна часопись — вийшов враз з алютантами з салі.

Ніхто йому в тих його славних виводах не переривав і аж по його виході зложив д-р Ліберман ось таку заяву:

„Перед хвилею упали з уст пана маршала Пілсудського слова зневаги під адресою сойму і послів обвинувачів. Я є супроти цих зневаг безборонний, як є ним і високий Трибунал. **Я підпираю з цілою рішучістю ті зневаги** і заявляю, що були вони подиктовані не почуттям **справедливости** і не любовю **до правди**".

Як бачимо — заява це дуже прилична й дуже ще лагідна, коли взяти на увагу ті невичайні неприличности і що брутальність, з якою виступав чесний „дзядек".

Цей його виступ перед найвисшим судом в державі, перед котрим властиво він в першім ряді як обвинуваченій повинен би станути, це взагалі незвичайно знаменита річ, зовсім для характеристики положення в Польщі.

Чи можливе є щось подібного в якійсь іншій культурній державі білої раси?

Ми можливе є, щоби свідок, хочби не знать на якім високім становищи суспільнім — позволяв собі перед судом на такі імпертиненції — і не зістав за це таки на місци через предсідника суду візваний до порядку? .

Поміж справоздавцями судовими були й чужинці, а коли котрий не розумів добре, що то таке „дзядек" виговорює, то я вже йому додатково все витолкував. Має тепер західна Европа забаву, але й бачить, яке то монструм злілила вона на злість Німеччині, но — та і здоровому розумови!

Враження виступу Пілсудського затер яко-тако слідуючий свідок, соймовий маршал **Дашинськ**, колишний друг від серця тамтого, військового маршала. Він заявив, що премієр Бартель усе його зводив, що внесе закон про додаткові кредити, і що очивидно, коли-би він був внесений — то і внесенне на обвинувачення не було-би мало рації. Впрочім сойм працював дуже справно й наприклад провізорію буджетову й справу кредитів інвестиційних (88 мілїонів) полагоджено до трох днів.

Зізнанне цього маршала було правдивим (посередним) плюненнем в лице тамтому маршалови.

Від слідуючого свідка, віце-міністра **Гродинського**, старався д-р Ліберман довідати, як то сталося, що з первісно запланованих Пілсудським 5 мілїонів зробилося наразі 8, — але цього свідок не був в силі, чи не хотів пояснити.

І слідуючих пару свідків не принесли нічого важного.

Предсідник Супінські відчитав отже переписку Найвисшої Контрольної Палати з міністерством скарбу в справі буджетових переступлень та деякі інші документи і тім закінчив поступованне доказове.

Іван Нєтяга.

В. Кедровський.

1919 РІК

Передрук заборонений. — Всі права застережено 1919 р.

(30)

8—12. березня. Чекаємо на у Відні, на чолі якого стоїть посла, що все не може у Празі дістати від Французів візи. Багато часу в день перебуваю в сусідніх з Віднем городах та в лісах. Кашель вже майже минув і я почуваю себе значно окріпшим. У вазі вже помітно прибув. Полюбив бувати в Шенбруні, де мене чарує його старий чудово підстрижений парк, так, що величезні дерева творять по обидві сторони алеї високенні вижі стіни з зеленини. Дерева підрізані так рівно, як трава на землі. Лише жалісне враження робить колишній гарний зоологічний город, де тепер сумно сховигає небагато голодних звірин.

13. березня. Нарешті посол О. Лотоцький приїхав з Праги, але візи не добув. Лише одержав від французької військової місії отвертого листа, що мав би замінити для нас візу. Маю відомости, що всі військові Турки, які були в Австрії та в Угорщині, викликаються негайно приїхати до Туреччини. Це значить, що Туреччина з кимсь гадає воювати.

14. березня. Збираємося за кілька днів виїхати. Ще не знаємо, чи на Трієст, чи яким иншим шляхом поїдемо. Більше познайомився з працею українського пресового бюра під проводом Володимиром Кедровським, учасником повстання С. Петлюри проти гетьмана Скоропадского та Німців". Такий був наголовок та підголовок цього „інтерв'ю".

„Війна, яку ми тепер провадимо на Україні, є подвійної натури. З одного боку ми боремося проти імперіялізму наших сусідів Росіян та Поляків, а з другої сторони ще боротьба проти большевизму. Але перша боротьба є далеко важча, ніж друга. Побіда польського або російського імперіялізму буде значити не лише руїну нашого політичного устрою, але буде значити також страту всіх наших національних прав та економічне поневоленне нашого народу. Підкреслюю, що Поляки й Росіяне, незалежно від їх партійних угруповань та політичних переконань, в однаковій мірі всі виявляють свої анексіоністичні прагнення. Навіть найгірші вороги большевизму серед Поляків та Росіян не заховують своє радости з приводу перемоги большевиків над Україною. Вони нехають, що Україна під ударами большевицької анархії ослабне так, що тоді їм лекше буде справитися з нею. В той час вони продовжують заперечувати існування української нації й стараються перед всім світом представити „боротьбу української національної армії як міжусобну боротьбу ріжних большевицьких банд.

„Наша війна є війна визвольна з російського й польського ярма, все одно, яке воно є, чи большевицьке, чи монархістичне. Коли світові державу зацікавлені в боротьбі большевизму, то вони мусять звернути увагу на у-країнську визвольну боротьбу й покласти кінець імперіялістичному нападові на українські землі Польщі й таксамо Румунії, Чехословаччини й Угорщини. Коли нам ці держави не будуть загрожувати й нападати на наші землі, ми з більшим успіхом зможемо боротися проти большевицької Росії.

„Большевизм не має грунту серед українського населення, що в скількости 88% складається з хліборобів-селян, які дуже далеко стоять від впливу большевицьких і навіть соціялістичних ідей. Україна є цілковито хліборобська країна й робітництво, яке головно піддержує большевизм, складає дуже незначний відсоток до загальної скількости населення. Навіть і фабричне робітництво на Україні в певній своїй частині залишається хліборобами, пішовши на працю до фабрик лише на сезон, на певний термін, щоби, заробивши трохи грошей, вернутися до свого хліборобства. Тому то большевизм для у-країнських мас є чужим. Тому большевикам доводиться на Україну посилати не лише свою армію, але й партійних емісарів, щоби впровадити на Україні радянську владу. Найліпшим доказом цього є те, що рада салдатських і робітничих депутатів на Україні в трох своїх четвертих складається з російських зайд.

„Російський і український погляди на життя, психольогія цих двох народів цілковито рі-падають впливови пропаганди соціялізму й комунізму, у-країнські хлібороби всім своїм серцем підтримують приватну власність, що знайшло свій авторітетний вираз в постанові робітничо-селянського зїзду в Київі в січні 1919 року. На тому зїзді селянська фракція зробила постанову про необхідність переведення земельної реформи на принципі приватної власности на землю, що було прийнято переважаючою більшістю всіх членів зїзду.

„Всім добре відомо, що російські большевики нападають на Україну передовсім длятого, щоби забезпечити собі харчовим постачанням з У-країни, без чого вони скоро почнуть голодувати, не маючи у себе таких богатих запасів поживи, як на Україні.

* * *

„Як воно так стадося, що большевики, не зважаючи на те, що не мають підтримки в широких українських масах, всеж-таки мають успіхи в своєму завойованню України? Це можна відвести на рахунок таких фактів:

„Большевицькі дивізії поповнюються на Україні люмпель-пролетаріятом, який складається в своїй більшости з Росіян, що проживають по містах України. Большевицьке військо з радістю стрічається з цим люмпель-пролетаріятом з російським робітництвом, котре в большевизмі бачить своє однодумця.

„Українська Директорія, яку настановили українські партії для повалення режиму Скоропадского, щоби оборонити незалежність України, не вспіла покінчити боротьби з прихильниками гетьманського уряду, а тому не змогла ще закріпити своєї влади на всій українській території та не вспіла закріпити своїм військом у своїх руках певних стратегічних пунктів, бо не могла своєчасно перекинути в потрібні місця свою армію ізза дезорганізації комунікації, яку заподіяла німецька армія підчас своєї евакуації з України, а тут уже довелося вести війну з большевиками. Таксамо не вспіла Директорія поширити авторитет своєї влади на всі міста України, а тому большевикам досить легко вдалося захопити частину України, найбільшу до Москвщини, спеціяльно в Харківському та Полтавському районах. В цій частині України населення ще не знало, хто властиво підняв повстання проти ярма Скоропадского та Німців, а тому большевики успішно провадили там агітацію в тому сенсі, що властиво вони повалили ту реакцію. Большевики повели агітацію, що вони звільнили населення України від ненависного гетьманського режиму, і що „генерал Петлюра" командує гетьманськими військами по уповноваженню Скоропадского. Навмисне переклучали українське призвище „Петлюра" на „генерал Петлюров".

(Дальше буде).

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

НЕ ЗАБУВАЙТЕ ЗА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ У. Н. СОЮЗА.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

УКРАЇНЦЕВІ НЕ МОЖНА ГОВОРИТИ ПРО УКРАЇНУ.

Перед своїм відїздом з Америки полковник Коновалець мав інформаційний виклад про революційну роботу в старому краю. На той виклад ініціятивний гурток запросив тих, кого він знав, тих, що завжди- пособляють Рідному Краєви в його визвольній боротьбі на ріжних ділянках українського життя. Запросив найбільш діяльних українських громадян з Нью Йорку і просив, щоби вони запросили своїх знайомих. Отож жадних довірочних зборів не було, бо між тими „знайомими" могли бути й ті, що так старанно, зате глупо, поінформували нюйорські „Щоденні Вісти".

Присутні українські націоналісти добре знали тих, що прийшли длятого, щоби потім дати свої „інформації товаришам" большевикам. Одно лише було неприємне для ініціяторів тих зборів, що від большевиків прийшли занадто глупі й неросумні інформатори, котрі не можуть дати відповідного потрібного матеріялу для „товаришів" большевиків. Один з таких інформаторів навіть „завивав" свою промову, але тому, що це людина позбавлена спосібности льогічно думати, а тим більше говорити, то присутні на зборах зівали тих пять минут, поки той підкомісарчук скінчив свої „завивання".

Тому, що „таваріщі большевікі" вже нераз в „тімя биті", то вони, звичайно, приплели й себе. Для них також треба, щоби про них спеціяльно згадувалося й говорилося, щоби тим лякати своїх „сазнательних червоних маларосов" тим, що ніби хтось на них гострить шаблю. Ні, „таваріщі" большевики мусять памятати, що нема чого вже гострити на них шаблю, бо вони самі заплутялися в тій червоній сітці, яку розпустили. Пройшли вже часи, коли большевицькі прапори „шумєлі побєдой". Поблідли вони вже давно й, припорошуючись „славою" минулих кріваних часів военного комунізму, тліють і порохнявіють потрохи. Забагато вони приписують собі чести, щоби про них хтось спеціяльно говорив. Говорилося про Росію, а не про большевиків, бо кожен знає, що коли большевиків чорти вхоплять, так, як уже не одних подібних їм деспотів вхопили, то тоді Україні доведеться боротися за свою державність, боротися за своє національне існування може й з царською Росією. Полковник Коновалець говорив про боротьбу не з тими, що хоч ще й мають кріваве й нібито грізне обличя, то вони вже почали розкладатися, що вже від них починає смердіти трупом. Правда, він ще може довгі роки буде гнити, поки нерешті згорне, але не в наших інтересах витрачати сили длятого, щоби прискорювати смерть тому, хто вже давно засуджений на смерть.

Говорилося там про боротьбу з Росією, як з імперіялістичною державою, таксамо, як і з Польщею, а зовсім не говорилося про той, чи інший уряд в цих державах. Про офіціярів говорилося, що не лише царська армія колись виховала фаховців, які створили українську й навіть червону армію, але говорилося, що й теперішні окупанти України, Москалі та Поляки, виховують у своїх арміях кадри майбутнього національно свідомого українського старшинства. Осьпро що говорилося, а тому я вважаю потрібним трохи поправити милий інформації вістярського інформатора, які від початку й до кінця „трохи неправдиві". На другий раз „таваріщам" треба посилати ліпших інформаторів, бо кожного з них уже всі знають.

Розраховуючи на глупоту своїх читачів, „Щоденні Вісти" підсовують гадку про звязок акції Коновальця з російськи-чорносотенними емігрантами-військовими. Навіть найглупіший інформатор міг би запамятати, що п. Коновалець говорив проти чужинецької інтервенції й проти війни, як чинника, що може розвязати корисно українську справу. Про арешт центра левної української організації під большевиками висмоктано цілком з пальця або інформатором, або вістяськими скрипцями. Натомісць він говорив, що тепер праця під большевиками дуже важка, бо вони біля себе обклали всіх царських провокаторів, що з великим фахом завжди розбивали народні, робітничі та ріжні соціялістично - революційні організації. До тих провокаторів большевики ще прибавили своїх, котрих стягнули зі всього світу. Не один американський „лейбор спай" тепер у них знаходиться „на почесному" становищу агента Чека.

Про контролю грошей п. Коновалець нічого не говорив, але вже коли до того прийшло, то большевикам треба більше турбуватися про контролю тих грошей, які вони хочуть затягнути з українського робітника в Америці, по наказу Москви, на комуністичну газету „Дейлі Воркер". Про це вони пішуть плаксиві відозви в своїх „Вістях". „Дейлі Воркер" така „популярна" газета серед американських робітників, що український робітник мусить на неї складати свої кріваві центи у той час, коли його родина голодує в Польщі, або під большевиками.

Взагалі нашим большевикам хотілосяб, щоби про Україну говорили лише Бронштейни, Сталіни та інші московські „отці", а не свої патріоти. Коли про Україну говорить Москаль чи Лях, назвавши себе большевиком, то це добре, а коли Українець— то зле.

Не московський посіпака.

ПРОТОКОЛ

XVII. Головної Конвенції Українського Народного Союза, що відбулася на днях від 13. до 18. мая 1929. включно, в місті Ньюарк, Н. Дж.

(25)

4-тий день Конвенції, 16. мая.

Предсідатель О. Ревюк отворив нараді конвенції точно в годині 8.30 рано і зарядив відчитане урядників і делегатів.

Відчитане виказало, що тільки 4 делегатів бракувало.

Відтак відчитано звіт з нарад з попереднього дня. На внесення Петра Остапчука, дел. від. 142, поперте О. Запотічним, дел. від. 280, протокол принято з поправками імен деякотрих делегатів.

На зголошенне спізнившихся делегатів предс. О. Ревюк заявляє, що від сегодня не будеться більше узглядновати спізнень.

Петро Кізель, дел. від. 292, радить, щоби конвенція вислала привітні телеграми до президента Злуч. Держав, Галичини і всього українського народу.

Михайло Клюсик, дел. від. 39, звертає увагу на се, щоб делегати носили свої відзнаки на видніім місці, бо в противнім разі можна думати, що на галі підчас нарад є і не делегати.

Онуфрій Костюк, дел. від. 85, протестує проти заряджения предс. конвенції не узглядновати спізнень і вносить, щоби ще раз відчитати спис делегатів.

Н. Задерецький, дел. від. 334, пропонує, щоби секретарі при дверях маркували входячих делегатів.

І. Лапіцький, дел. від. 96, вказує, що з огляду на ощадненне часу се неможливе до принятя.

Іван Сокирка, дел. від. 8, запитує в справі перепусток на галерію, бо, каже, там знаходяться такі люди, котрі там не повинні бути через те, що підчас перерв нарад вони роблять агітацію між делегатами на шкоду Союза.

Семен Підбережняк, дел. від. 10, взиває, щоби не витрачувати часу на маловажні справи, а взятись до найважніших.

Василь Осипчук, дел. від. 42, взиває делегатів, щоб дискутували над всіми справами спокійно.

Никола Сеник, дел. від. 45, протестує проти подавання уваг конвенції, бо тим забирається богато часу.

Іван Онуфрій, дел. від. 179, взиває президію, щоб не дозволяла делегатам говорити не до річи.

Казимир Ружицький, дел. від. 131, жадає, щоб радні здавали звіт.

Роман Карбівник, дел. від. 83, підпирає жадання попереднього і відчитує параграф, відносячийся до радних. З ними годиться також Дмитро Яремко, дел. від. 323, бо, каже, треба знати, котрі радні працювали для У. Н. Союза, а котрі нічого не зробили.

Николай Романів, дел. від. 292, завважує, що на будуче треба вставити параграф до статута У. Н. Союза, котрий виразно зобовязуваби радних здавати звіт перед конвенцією.

Дмитро Капітула, дел. від. 7, взиває, щоби приступити до порядку дневного.

Предсідатель О. Ревюк від-читує наспівші привітні телеграми і письма. Відтак візвав, щоб комісія просьб і скарг здала справоздание.

Д. Капітула, предсідатель сеї комісії, заявив, що наспіло так богато справ, що комісія ще не могла вирішити всіх. Дотепер вирішила 41 просьб і скарг, а решту доперва буде вирішувати. Дальше заявив, що комісія вже вирішила скаргу гром. Братуся в той спосіб, що після статута У. Н. Союза скарга приймшла запізно, щоб її брати під розвагу.

Андрій Цебак, дел. від. 100, уважає, що ліпше буде, коли комісія просьб і скарг предложить конвенції всі справи разом. З ним годиться Стефан Слободзян, дел. від. 105, і додає, щоб справоздание сеї комісії відложити.

Василь Головецький, дел. від. 227, вніс внесенне, а Василь Вавро, дел. від. 67, підпер, щоби всі справи комісії просьб і скарг предложено разом — ухвалено.

Григорій Федусь, дел. від. 309, радить, щоб усі инші комісії здали звіт зі своєї праці.

Дел. Малієвич і делегатка п. Баволяк заявляють, що пресова комісія виготовить докладний звіт про свою працю і предложить на письмі секр. конвенції.

Андрій Цебак, дел. від. 100, домагається звіту виборчої комісії.

Дел. Стефан Слободян, голова виборчої комісії, заявляє, що потрібні друки-бальоти вже готові.

Матвій Костишин, дел. від. 160, запитує, чи статутова комісія вже готова зі своєю працею. На се предсідатель конвенції заявляє, що і ся комісія ще не викінчила своєї праці.

Григорій Сайкевич, дел. від. 86, поставив внесенне, а Роман Карбівник підпер, щоби радні здавали звіт. За внесенням було 115 голосів, а проти 106.

По сій ухвалі предсідатель покликав радних здавати звіт. Перший здавав звіт Т. Мичальчук, заявляючи, що він не приготований до звіту так точно, як це зробила головна екзекутива, бо статут У. Н. С. таких справоздань не передвидже і о скільо йому відомо на конвенціях У. Н. С. таких справоздань до сих час не було. Всеж таки він без приготовання скаже, в чім полягала його праця, а іменно: обєднувати всі відділи в Дітройт до спільної праці-підприємства на річ У. Н. С., Сирітниця, народних виступів, Рідної Школи в Дітройт, до помочи рідному краеви і т. п. Він був на річних засіданнях гол. уряду і все старався о добро У. Н. С.

В тому самому дусі здавали звіт гол. радні д-р Клим з Ст. Луіс і гром. М. Петрівський.

Володимир Малієвич, дел. від. 53, поставив внесенне, а Николай Близнак, дел. від. 204, підпер, щоб перепросити других радних та не жадати від них звіту і ухвалити вотум доверія радним — ухвалено.

По сім приступлено до дискусії над справоздяннем предсідателя У. Н. С., Т. Грицея. До слова зголосилися делегати отсих відділів: 206, 292, 83, 7, 62, 16, 76, 233, 46, 208, 213, 170, 371, 174, 204 і 210.

Василь Бурак, дел. від. 206, питає, чи побирав предсідатель діету, коли їздив на свята відділів.

І Петро Кізель, дел. від. 292, питає, чому предсідатель не постарався о знижку ціни за залізничі тікети для делегатів.

Роман Карбівник, дел. від. 83, питає, чи не міг вистарчити один філадельфійський урядник У. Н. С. яко представник на похороні Якубовича, гол. фін. секретаря Провидіння і чому керівник не старався про злуку відділів, але засновував нові, як прим. у Філадельфії і в Бристол.

Дмитро Капітула, дел. від. 7, питає, чому не змінено параграфу 10, і чому плян Сиротинця не був даний під референдум.

Антін Пашук, дел. від. 62, почуває про обовязки предсідателя і запитує, чому предсідатель не пильнував редакторів, щоб статут був пошанований і чому не писав статей в напрям: і розвивання організації та вносить на вотум недовіря.

Іван Лисак, дел. від. 76, питає, чому витрачено $75.00 підчас свята.

Іван Мартинець, дел. від. 233, питає, чому вислано 2,100 яко жертву У. Н. Союза рідному краеви якраз через Обеднанне і що є Обеднанне.

Гілярій Божемський, дел. від. 46, питає, чому У. Н. Союз не розвивається, а від 1925 року малїе. Вказує на тебелі в календарі, після котрих зріст щораз менший. Від себе ставить вотум недовіря для предсідателя.

Йосиф Кобрин, дел. від. 213, уважає роботу предсідателя за дуже корисну для У. Н. С. і ставить, щоб уділити йому вотум доверя.

Йосиф Вацлавський, дел. від. 170, признає, що звіт предсідателя дуже гарно уложений, але він його уважає за дуже вибілений і питає, чому зріст Союза малїе.

Василь Кузів, дел. від. 371, покликається на звіт і твердить, що Союз малїе і питає, які заходи роблено проти сього.

Андрій Савран, дел. від. 174, заявляється за вотумом доверя для предсідателя.

Никола Близнак, дел. від. 204, вказує на безкорисність праці предсідателя і заявляється за вотумом доверя для нього.

Іван Сорока, дел. від. 339, і Константин Пілат, дел. від. 234, переказують вотум доверя від своїх відділів і домагаються, щоб карати по 5 дол. тих делегатів, котрі критикують несправедливо.

Олекса Питляр, дел. від. 210, в дискусії над предсідателем говорив, щоби вибрати такого предсідателя, котрий буде більше здібний в праці для У. Н. Союза.

(Дальше буде).

Міщанин: Я думаю, що ви самі вигріваєте отсі курята?

Фармер: О, ні! На се ми маємо квочок.

THE ARIZONA MODEL FARMS CORPORATION

ЗАІНКОРПОРОВАНА В СТЕЙТІ АРИЗОНА НА МІЛЬОН ДОЛЯРІВ (1,000,000)

ЗА ПІДПЕРТТЄМ І В ПОРОЗУМІННЮ З ПІДПРИЄМСТВОМ SOUTHERN PACIFIC RAILROAD CO.

ВІДДАЄ В ПРОДАЖ ВЗІРЦЕВІ ГОСПОДАРСТВА З 20 І 40 АКРАМИ ЗЕМЛІ.

ХТО З ЧИТАЧІВ НАШОЇ ГАЗЕТИ ХОЧЕ ПРОВІРИТИ ВСІ ДАНІ, ТОЙ ПРИЙДЕ ДО ЗАКЛЮЧЕННЯ, ЩО СЕ НАЙЛІПШЕ ПІДГОТОВАНИЙ ПЛЯН КОЛЬОНІЗАЦІЇ І ЧЕРЕЗ ТЕ МАЄ ПЕВНИЙ УСПІХ.

ПРИНАДНІ СТОРОНИ ПРОЕКТУ:

1. Хто їде на оглядини, платить лише 60 дол. за переїз і приміщенне в готелю.

2. Положенне землі: 26 миль від столиці Аризони, міста Фінікс (Phoenix), а 4 милі від зимового урочища, міста Чендлер (Chandler). Сі земельні простори походять від Гудїр Роббер енд Таер Компані (Goodyear Rubber & Tire Company). Компанія Гудїр закупила тисячі акрів землі в Аризоні в 1914 році, коли то здержано від світового ринку бавовну з Єгипту. Щоби розвинути продукцію бавовни, компанія Гудїр видала тисячі на обробленне великих земельних просторів. Треба було поле вичистити, наводнити і засіяти. Через чотирнайцять літ плеканнє бавовни оплачувалося. Але тепер инші краї доставляють бавовну по дуже дешевих цінах і тому дальше плеканнє бавовни не оплачується. Отже компанія Гудїр передала корпорації Аризона Модел Фармс землю на кольонізацію.

3. Треба звернути увагу, що не лише сама земля є вичищена й оброблена, але й се, що вона є на території місцевости, де є пречудний парк, є церкви, школи, театр, залізнича стація, инші будівлі та культурні здобутки.

4. Легкі умови набуття господарства: Чоловік, що має яку таку готівку, може розпочати господарку зі своєю родиною і дороблятися маєтку. Пороблені приготовання зі сторони Аризона Модел Фармс Корп., щоби дати чоловікови поміч при будові господарських будинків, при закупні домашнього скота і птиці та при набуттю господарських машин.

5. На переїз не треба нікому платити ніяких грошей, лише продавцеви залізничої карти (агентови) компанії Содерн Пасифик Рейлровд Компані (Ticket Agent of the Southern Pacific Railroad Company).

6. Читачі, заінтересовані справою кольонізації, нехай напишуть до Arizona Model Farms Corporation, 711 United States Bank Building, 535 — 5th Ave., New York, а коли дістануть блянкети-папери до формального зголошення і їх підпишуть, дістануть дальші потрібні інформації. Кромі того хтось з наших представників порозуміється особисто з інтересованим і дасть йому всі потрібні вказівки.

7. В Аризоні нема докучливих комах, ані наскомих.

8. Клімат найздоровший у світі. Хорі на сухоту, атсму, нервові недуги, ревматизм, ідуть до Аризони.

Вимагається, щоби чоловік, що голоситься, мав хоч 3,500 долярів маєтку, однак не потребує платити на початок більше, як 1,250 долярів, а решту на вигідні платня.

НАЙБЛИЩИЙ ПОЇЗД З ЛЮДЬМИ, ЩО ШУКАЮТЬ НОВОГО ЖИТЛА, ВИЇДЕ ДНЯ 10-го ВЕРЕСНЯ (СЕПТЕМБРА).

З огляду на пречудний клімат Аризона має збір о 30 днів скорше ніж який небудь инший стейт. Тому кількому нема клопоту з продажию продуктів, одначе під застороrою, що чоловік буде плекати те, що йому порадить інструктор наставлений з рамени Southern Pacific Railroad Company і Arizona Model Farms Corporation.

Збутрм земельних плодів займається Аризона Модел Фармс Корпорація.

Право власности забезпечене в Phoenix Title & Trust Company.

Є богато принадних сторін, про котрі можна богато розписуватися і як хто забажає подрібних інформацій, вишлеться їх кождому сейчас. Можна писати до нашого представника, або прямо до центрального бюра:

ARIZONA MODEL FARMS CORPORATION

711 UNITED STA TES BANK BLDG.,
535 FIFTH AVE., NEW YORK CITY

УПРАВИТЕЛЬ УКРАЇНСЬКОГО ВІДДІЛУ
Д-Р СЕМЕН ДЕМИДЧУК
30 EAST 7th STREET, NEW YORK CITY.

ПРОСЬБА ДО УКРАЇНЦІВ З ОКОЛИЦІ МЕНВІЛ, Н. ДЖ.

Тов. ім. Т. Шевченка, від. 349 У. Н. Союза, в Менвіл, Н. Дж., звертається з просьбою до всіх окольчних парохій, братств, сестриць і товаристь, щоби не робили в день 2. вересня 1929 року ніяких забав, тому, що вище згадане товариство буде мати торжество посвячування прапорів американського й українського. Тов. ім. Т. Шевченка має честь запросити на сей день усі окольчні Товариства, Сестриства, Братства і Парохії, щоби взяли участь у тім святі та допомогли нам виступити в поході у значній більшости в місті Менвіл, за що уряд згаданого 349 відділу У. Н. С. складає згори сердечну подяку.

Ілько Шегера, предсідатель;
Дм. Федина, касієр; М. Вербицький, секретар.

НОВИНА! — ВІЛКС-БЕРІ, ОЛИФАНТ, СКРЕНТОН, ТЕЙЛОР, ПА., И ОКОЛИЦІ!

Повідомляється українське громадянство, що

АРТИСТ-БАЛЕТМАЙСТЕР

ВАСИЛЬ АВРАМЕНКО

відкриває у згаданих вище місцевостях

ШКОЛУ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛЬНИХ ТАНКІВ

при чому:

1) **В ОЛИФАНТ, ПА.:** навчання вже почалось 23-го липня 1929 б. провадиться в салї „Згода Братств" при 206 Гренд Ст. кождого вівторка та пятниці — діти від 3 до 7 годин, дорослі від 8 до 10 годин вечером.
ВПИСУВАТИСЯ ДО ШКОЛИ можна до 30-го липня в салї Вашінгтон при Норт Мейн.

2) **В СКРЕНТОНІ, ПА.:** навчання почнеться в понеділок, 29-го липня, як вищесть відповідне число учнів.
ВПИСУВАТИСЯ ДО ШКОЛИ можна вже тепер:
а) в політичнім клюбі — в четвер, пятницю й неділю вечером;
б) в Горожанськім Клюбі в суботу та в неділю;
в) в офісі Української Церкви при семій вулиці кождого дня;
г) при школі танків в день навчання.

3) **В ТЕЙЛОР, ПА.:** навчання почнеться у середу, 31-го липня, в салї Українські Громади.
ВПИСУВАТИСЯ ДО ШКОЛИ можна вечером: в середу, суботу, неділю і в день першої лекції.

4) **У ВІЛКС-БЕРІ, ПА.:** навчання почнеться в суботу, 27-го липня, в салї Мулнер, коли вищесть відповідне число учнів.
ВПИСУВАТИСЯ ДО ШКОЛИ можна тепер кождого дня в Українській кооператині при Вашінгтон Ст.

УКРАЇНЦІ! Посилайте своїх дітей до школи танків. Не опустіть цеї доброї нагоди! 173-5
ЗАРЯД ШКОЛИ.

Простив.

Священик, сповідаючи хорого, говорить:

— Бачите, треба помиритися з Богом, щоби дерував всі провини. Мусите востаннє помиритися зі всіма, простити їм всі непорозуміння, а Бог стократно випагородить це. Особливо повинні ви помиритися зі своїм сусідом Петром; ви довго процесувалися з ним за межу, гнівалися на нього. Простіть йому всі образи, ніж востаннє просить вас о це.

— Добре — відповідає хорий — може вмру, тому прощаю йому, але як виздоровію, то бігме, кости поломлю та розправлюся з ним!

І на мерцях треба заробити.

Один жид і два християне були засуджені за грабіж на смерть. Пізніше помилували жида на досмертну вязницю під услівям, що він має бути присутний при повішенню обидвох християн. Коли вже вісили обидва злочинці на шибениці, дав, державний прокуратор приказ відвести жида. Цей підійшов до шибениці, впялив очі на убрання повішених і сказав: „Пане президентлебен, зробіть мені одну дрібничку, продайте мені убрання цих двох".

Хитра просьба.

— Що ти сказав би тому, хто сів би тобі на капелюх?

— Назвав би його ослом.

— Отже, будь ласка, осле, встань з мого капелюха.

INTERNATIONAL PAPER and POWER COMPANY.

Boston, Mass., July 10, 1929.

Заряд Директорів проголосив квартальну дивіденду пів'тьдесять (60 ц.) центів від шеро, від Класи А Звичайного Стоку компанії, платної 15-го серпня 1929, Класи А Звичайним Шеровцям, записаним на прикінці 1-го серпня 1929.

Чеки вишлеться почтою. Книги змін не будуть замкнені.

R. G. LADD,
Assistant Treasurer.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ.

„Петрів Гріш" чи Збірка на інвалідів і Рідну Школу? — Попис української школи й концерту у честь родичів.

Неділя, дня 7. липня с. р., полишила в перт-амбойській громаді гарні спомини, якими хочу поділитися з шановними читачами „Свободи".

Подаю в такім порядку, як відбулося.

Про „Петрів Гріш",

В „Католицькім Проводі" ч. 20 появилося розпорядження еп. Богачевського „В справі Петрового Гроша", при якім він обширно взиває усіх вірних своєї епархії, щоб складали обильні жертви святійшому вітцеви. Своє розпорядження мотивує еп. Богачевський тим, що святійший отець потребує много грошей, мовляв, на удержання Божого царства на землі. Епископ пише між иншим: „Знаходяться такі вдовиці, котрі всі засоби свого життя складають в дарі святійшому вітцеви". Цим епископ підсуває, що й ми, Українці-католики, повинні поступати після того приміру й віддати святійшому вітцеви все, що маємо. Заряджения еп. Богачевського не оминуло й нашої громади, хоча вона від довшого часу не узнає еп. Богачевського за свого настоятеля та домагається від свого священника, щоби він дивився за тим, яка воля народа, а не яка воля непокликаних народом настоятелів. Одержавши епископський розпорядок, наш священник, о. Лисяк, предложив справу громаді підчас своєї недільної проповіди. Він предложив розпорядок про „Петрів Гріш" та всі аргументи за його складанням, як сього вимагає бесторонне трактованне справи. Вівночасно він предложив домаганне жертв, яке в сей самий час підносить український народ в старому краю.

Нині наш нарід давлений з усіх усюдів рішними ворогами. Нині його тисячі калік-інвалідів без рук, без ніг коротають своє тяжке життя, не в силі ні для родини ні для себе заробити на кусок хліба. Нині тисячі сиріт остались без родини й без жадної опіки примирають з голоду. Нині вороги-окупанти не позволяють в школах виховувати нашу молодь в народнім дусі, а наші браття з послідного стягаються, щоби удержувати Рідну Школу, щоб не допустити до винародовлення нашої молоді. Рідний Край кличе о поміч. Рідний Край просить о ратунок, бо йому грозить загибіль. Рідний Край просить нас, аби ми старалися о поміч, де би ми лиш могли. Рідний Край може не мавби нічого проти того, якби в Америці який новий о. Сотер Ортинський написав нове відручне письмо до нового царя, упоминаючися за переслідуваних та загрозив би тяжкою божою карою за кривду заподіяну українському народови. Рідний Край може поблагословивби якого нового о. Сотера Ортинського, якби він відпісся до папи римського з просьбою, щоби він уділив тепер якої допомоги для українських інвалідів та українських сиріт з тих 39 мілионів, які папа римський дістав тепер від італійського уряду як відшкодовання за папську державу.

Перт-амбойська громада постановила йти за голосом Рідного Краю. Вона виразно заявила, що вона думає помагати Рідному Краєви в його нерівній боротьбі, в якій ворог зібрав проти нашого народа не тільки силу своєї держави, але й міжнародньої церкви. Громада не думає тепер давати ніяких жертв на ніякі другі ціли на бік, поки наш народ катується в страшнім гнеті, поки йому грозить національна загибіль. Громада дивується, як може хто в теперішну пору підносити жертви, не звязані з істнованнем нашого народа, і вона хотіла бачити того, що зробивби їй з того приводу закид або подивувавсяби їй. Згідно зі сею однодушною волею громади, священник заряднв у церкві збірку на українських інвалідів. Се збірка на часі, бо сею збіркою займаються тепер українські громади по цілій Америці. Се збірка моральна, бо який вишший обовязок стоїть перед нами понад удержанне тих, які все, що мали, весь маєток, здоровля й життя віддали за те, щоби наш народ був свобідний?

Другою збіркою при церкві на „Рідну Школу" занялися шкільні діти під зарядом дяковчителя Йосифа Букати.

Як першу збірку на інвалідів в сумі $25.48 так і другу на „Рідну Школу" в сумі $8.55 вислано на призначені ціли через „Обеднання".

—o—

Того самого дня о 3. годині попол. в українській галі при Стейт Ст. відбувся попис української шкільної молоді, полученій зі шкільним концертом в честь родичів.

Як родичі, так громадяне з одушевленням слухали відповідий дітей на ставлені їм по черзі питання з многих предметів української науки. Мимо було слухати гарно виголошених деклямацій і пісень, які були присвячені найбільшим діточим добродіям і першим їх учителям — родичам.

Старші ученики, які покінчили українську науку, сиділи осібно від других на підвищенім почеснім місци. Між ними уставлені ручно змальовані учителем портрети Шевченка й Франка. По коротких словах о. Лисяка і Й. Букати одна зі старших учениць, Анна Будняк, в імени своїх шкільних товаришів і товаришок зложила поклін родичам й учителям, закінчуючи свою промову такими словами: „Дорогі, Любі Родичі й Учителі! Ми, Ваші діти, а Ваші ученики, (иці) в цю важну памятну для нас хвилю почуваємося до милого обовязку зложити Вам сердечну подяку за Ваші труди й старання коло нас. Ви засівали в наших серцях любов до Бога, любов до ближнього, любов до свого українського народу, любов до Неньки-України. Запевняємо Вас, любі Родичі й Учителі, що ми останемо назавше такими якими Ви собі бажали нас мати. Приймість від нас щирий і сердечний поклін".

Потім роздано дипльоми, виготовлені Товариством Українських Дякоучителів в Америці. Другим дітям роздано шкільні свідоцтва, виготовлені тим товариством.

Від парохіяльної української громади забрав голос гр. И. Головінський і підніс заслуги учителів о. Лисяка і Й. Букати над вихованнем шкільної молоді. Говорив він:

„Наша громада горда, що має в себе провідників, які згідно, з любовю й умілo виховують нашу молодь по наказу нашого батька Т. Шевченка: „І чужого научайтесь й свого не цурайтесь".

На закінчення тої памятної хвилі виступили діти до українського танку в народних строях. За ними найменша ученица української школи, О. Іваньо, відтанцювала з вродженим артистичним хистом соло-танок, за що отримала в нагороду много оплесків. Діточата, які виступали в українськім танку, мають укінчену науку танків школи артиста В. Авраменка.

До танків приграваля на пяні талановита пяністка п-на О. Ваверчак.

При виході з галі кожна дитина отримала від парохіяльного заряду охолоджуючий напиток і морожене.

Родичі й громадяне розійшлися з вдоволенням, що їх діти виховуються на свідомих громадян прибраної нами вітчини з незатертою печаттю рідного українського походження.

Йосиф Буката.

—o—

РАРИТАН, Н. ДЖ.

В обороні несправедливо нападеного.

Приходжу я з праці, та взявся переглядати в дома часописі, як Свободу, Народну Волю, а також і Щод. Вісти, за новостями українського руху в Америці.

Переглянув одну другу, а відтак беру ці Щоденні Вісти, ч. 181 з дня 6 липня 29-го р., і знаходжу в ній заголовок: „Наука на будуче". Перечитав я цю допись і зрозумів, що тут не критика, але накид на невинну особу д. Ст. Зайшлого, котрий ані словцем не провинився супроти раританської громади.

Коли д. Ст. Зайшлий, належав до У. Н. С. і занимав місце секретаря, то за цих пару років він відзначився тим, що за свою щиру працю і приєднання членів до У. Н. С. Головний Уряд У. Н. С. обдарував його гарною відзнакою, що може стверднти Головний Уряд У. Н. С.

Відтак д. Ст. Зайшлий, був вибраний раританською громадою на шкільного председателя, котрий щиро працював для добра і розвитку української школи в Раритані, Н. Дж. А що „обсерваторам" не сподобалася його праця, це діло ясне, бо не можна зробити з ночі дня, а з правди неправду, і для того „обсерватори" його не люблять за це, бо д. Ст. Зайшлий говорив і говорить правду в очі, а не поза очі.

Далі „обсерватор", вибачте, сам себе бе в пику. Сам гаить, що не виступали а Американцями в Сомервіл дня 29. червня, а відтак хвалить: добре, що не виступали. Дальше пище, що йшов цілий інтернаціонал. Шкода, що в „обсерватора" великі очи, а добре не бачив, що там не було ані одного прапора інтернаціонального, а лише національні.

Дальше споминає про якогось пєотника. Мені приходиться сказати правду в очи „обсерваторам", що ними пєотниками є таки вони самі. Вони старались розбити українську школу ще 28. мая, про що можуть стверднти родичі дітей, що були за школою. За сталанням д. Ст. Зайшлого діточа школа продовжувалася до 15. червня. „Обсерватор" не мав спокою, бо підчас закінчення шкільного року старався її розігнати, а навіть був тут приготовив поліцію.

Такий то „обсерватор" накидується на людину, що не має за собою ніякої змази. У краю д. Ст. Зайшлий був жовніром і за те на сйчовім святі дня 7. липня в Брукліні одержав памятну відзнаку, котру йому причіпив полковник У. В. О., Е. Коноваленць.

Таких добродіїв, як Стефан Зайшлий, нам треба більше. Тоді й У. Н. Союз діставби більше членів. І школа в Раритані розвинулася краще.

Панове „обсерватори" замість приєднувати — розбивають і розєднують. Через них богато наших людий, що повинні стояти у своїй українській організації, опинилися в чужій, словенській організації.

Раританець.

—o—

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Враження з концерту.

Концерт филадельфійської Української Православної Громади, який був оголошений в нашій дорогій газеті „Свобода", відбувся 13. липня дуже успішно. Галя Горожанського Клюбу при Франклин улиці була заповнена публикою мимо спеки. Українці, а головно члени православної парохії, які гуртуються при відділах нашого Батька Союза, прибули у великому числі на цей концерт, бо хотіли почути, як буде співати панна Марія Білан із Дітройт, яка на запрошення Співацько-Драматичного Гуртка обіцяла заповнити поважну частину програми.

Концерт почався виступом мішаного хору під проводом пароха, о. К. Кирстюка. Хор виконав дві пісні, „Чорна хмара зза лиману" і „Ой, не вдова-гуляє", так гарно, що присутні на гали не могли собі нахвалити того співу й виногородили співаків і співачок гримкими і довгими оплесками. Хор при українській парохії наново зорганізований і о. парох додає собі чимало труду коло приготовання до виступів. За час перебування о. Кирстюка в Филадельфії це вже другий виступ цього хору. Але булоби гріхом, колиб не підкреслити пильности, і точности, з якою співаки й співачки учащали на проби й мучилися підчас них разом зі своїм дірігентом у спеці, яка дуже докучала в цих двох місяцях. Тож велике признання й заслужена похвала належиться всім членам хору за труд, який вони вкладають в роботу на користь своєї парохії й на славу українського імени в Филадельфії.

Після цих точок появився парох о. К. Киретюк на сцені й заявив, що хоче представити дорогим зібраним братам і сестрам панну Марію Білан. В своїй коротенькій бесіді сказав він, що молода співачка походить родом із Дітройт, і є мимо американського врождення щирою й свідомою Українкою, що вона доказує в своїй місцевости хосенною народною працею. Бесідник сказав, що православні Українці почувають себе великою родиною, без огляду на те, дебони не перебували; коли заходить конечність взаїмної помочи, так вони не вагаються, а дають її собі сейчас. І так наш гурток мусів встроїти підприємство, а час був короткий на пригодовлення повної програми; тож потиснув той гурток в гудзик, а панна Марія Білан відізвалася з Дітройт і сказала: „Поможу вам таксамо, як помагаю тут".

Після цих слів появилася співачка на сцені й публика привитала її гучними оплесками. Вона відспівала першу пісню „Кажуть люде, щом щаслива" й присутні нагородили її такими оплесками й вигуками „біс", що не Филадельфієць міг подумати, що публика вимагає свою вже давно знакому й улюблену співачку. Зараз після слідуючої пісні показалося, що панна Білан цілком зхопила публику своїм співом, а коли появилися хлопчик і дівчинка й вручила їй прекрасний кошик цвітів, бурі оплески та вияву одушевлення присутних не було кінця. Панна Білан відспівала всіх програмових пісень вісім, але майже після кождої мусіла додавати ще понадпрограмову. Між піснями були й англійські й італійські. До кождої пісні співачка вміла достосувати свій голос. І присутні мали нагоду чути то ніжний голос в народній пісні, то героїчний, оббймаючий високі позиції в нужинецькій пісні, а особливо в пісні „Содовейко". Велике признання належиться панні Білан також за її безкорисний труд. А цей виступ у Филадельфії нехай буде для неї заохотою дальше працювати для слави нашої пісні по цілій Америці. Панна Білан здєспівала також дует разом з о. Кирстюком, „Люблю дивитись".

Парох, о. Кирстюк, який вже знаний филадельфійським Українцям, відспівав одну пісню, „Гетьмани, гетьмани". Концертову часть того вечера закінчив хор пісньми „Іза гори сніжок летить" і „Ой, устану я в понеділок", яку то пісню виконав хор дуже гарно.

На закінченця цього вечера група танцюристів із школи п. В. Авраменка виконала кілька українських танків. Звичайно наша публика любить такі виступи й тепер не жаліла признання танцюристам. Дуже до вподоби припали два сольові танки, які виконали двоє маленьких дітей, а то маленький Петро Кобильник і не більша від нього Мільця Ворончак.

Після цього підприємства відбувся коротенький загальний баль. Гості дуже гарно бавилися й говорили, що концерт дуже подобався, та заохочували його аранжерів до дальшої праці.

Учасник.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВІ.

АМСТЕРДАМ, Н. Й.

З діточого концерту.

В нашій місцевости 14 липня відбувся концерт шкільних дітей під проводом дякоучителя Стефана Ціопки. Майже всі діти зі співом і деклямациями виявзалися добре. Видно було по родичах, що вони були задоволені зі своїх дітей.

По концерті председатель місцевої української школи, В. Михалюк, подякував присутним, що прибули на концерт, чим зявеличали працю і труд малих школярів. Він взивав родичів, щоби своїх дітей приєсилали до української школи, вияснивши, чому ми маємо пспирати рідну школу як тут в Америці, таксамо і в рідним краю. Потім закликав присутних громадян зложили жертву на українських інвалідів. Після того громадянин І. Бобак перевів збірку. Жертви зложили слідуючі особи: К. Гнип, М. Мельничук по 2 дол.; І. Бобак, П. Дворянин, З. Колодійчук, В. Труфин, А. Гуслик, Д. Підлиський по 1 дол.; П. Лимішка 75 ц.; П. Кожух 50 ц.; С. Сивак і Н. Ружицький по 25 цнт. Разом зібрано 11 дол. 75 цнт., котрі вислано через Обеднання.

Присутний.

—o—

НЬЮ ЙОРК, Н. Й.

Збірка на Пластунів.

Громадянка Марія Скубова перевела збірку на висилку українських пластунів до Англії на міжнародний зїзд скавтів. Загальна збірка виносить 53 доляри. Жертви зложили: Д. Кучкудівна 5 дол.; М. Скубова та П. Стасюк по 3 дол.; Р. Слободян, І. Каштанюк, Текля Коломиець, Ц. Стасюк, М. Радик, О. Ревюк, В. Кедровський, Я. Корнат, М. Сурмач, А. Сивець по 2 дол.; О. Шаваркро, д-р В. Клодницький, Г. Пипюк, С. Луців, Т. Мацієйовський, С. Гладкий, І. Левицький, Й. Сілецький, В. Кушнір, Е. Парницький, Е. Лящовичі, І. Скубова, М. Максимович, М. Блізнак, Т. Задорецький, Я. Гаврилко, М. Фенчинський, В. Книгинський, С. Абрагамовська, С. Кушнір, І. Ваврів, Т. Климчак по 1 дол.

Гроші вислані через „Обеднання".

ОДИНОКА БЕЗПОСЕРЕДНА ДОРОГА ДО

ГДАНСЬКА

БЕЗ ПЕРЕСІДАННЯ

Слідуючі відїзди:

ЕСТОНІЯ .... Серпень 10.
ЛІТУАНІЯ .... Серпня 31.
ПОЛОНІЯ ..... Вересня 7

По дальші інформації годосится до місцевих агентів або пишіть до:

BALTIC AMERICAN LINE
8 BRIDGE ST., NEW YORK, N. Y.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ПОДАЮ ДО ВІДОМА всім інтересованим, що моя теперішна адреса є: **Rev. P. Seredy, 138 W. 109th St., New York, N. Y.** 174-5

INTERNATIONAL MOVING & EXPRESS CO.

Перевозимо меблі, пяна, в Нію Йорку і околиці, а також в подальші місцевости, по найнижших цінах. Голосіться або клича: 107—

M. ZORAWICK
438 E. 9th ST., NEW YORK CITY.
Tel. Stuyvesant 7950.

ХТО З УКРАЇНЦІВ має замір купити радіо, хай купує найновійше радіо марки „ВІКТОРА". Зовсім инша конструкция, зовсім инший голос. Приходіть послухати. З провізії пишіть, дамо на сплати. 3

SURMA, 103 AVE. A, NEW YORK.

Хто хоче почути нове радіо в своїй хаті, задзвоніть Драй Дак 3762. Ми демонструємо даром. 169-78

ПРОДАЄ ДОМИ
В МІСТІ НЬЮ ЙОРКУ
Українська фірма
S. FESOLOWICH & KORZENIEWSKI, EXCHANGE REALTY CO.,
41 East 7th St., New York City.
Tel. Orchard 9877. 16—

ВЗОРИ кайма, нитки до вишивання D. M. C. і стемпованої речи. Пишіть по каталог до:
UKRAINIAN BAZAR,
170 E. 4th St., New York, N. Y.

DR. N. M. HNATYSHYN,
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР-ХІРУРГ
2191 PROFESSOR STREET,
Tel. Atlantic 2054. CLEVELAND, O.
Проти Українського Банку.

КОСИ

Маємо австрійські серпи і коси з найлішої серебристої стали, коса довга 32 палі, вайжить поверх фунта, за одним поклепанием косить пару днів. Ціна коси $3.00. Перстень до коси 50 ц. Бабка 75 ц. Молоток 60 ц. Брусок 25 ц. Серп з зубами $1.00.

Замовленя вряд з грішми посилайте на адресу: 120—
UKRAINIAN BAZAR,
170 E. 4th STREET, NEW YORK, N. Y.

ВЕЛИКА НАГОДА ДЛЯ ІНТЕРЕСОВАНИХ.

Продам лоти за $600, котрі вартують $3,000, сі лоти є в місті. Продаються з причини виїзду. Прийдіть, а дешо не докажуте. Пробу зголоситись межи 6—8 вечером до J. Bazynski, 34 St. Marks Place, Ground floor, back, New York, N. Y. 173-5

Don't Worry About Moths
—mothproof cloth itself

Larvex actually mothproofs clothes, rugs, furniture, so that moth-worms won't even begin to eat them. No sad waste any way to prevent moth damage.

LARVEX

SPRAYING LARVEX	RINSING LARVEX
mothproofs fabrics not washable	mothproofs washable woolens

НОВЕ УКРАЇНСЬКЕ

похоронне заведення в Шікаго отворив Іван Олеєнець. Обслуга точна і дуже умірковані ціни. 140—
JOHN OLENEC,
2245 W. Huron Street, Chicago, Ill.
Тел. офіcy: West 2056 — Тел. домашний: Nevada 8585

ВАСИЛЬ І МАРІЯ МУЗИКА
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

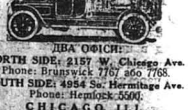

ДВА ОФІСИ:
NORTH SIDE: 2157 W. Chicago Ave.
Phone: Brunswick 7767 або 7768.
SOUTH SIDE: 4954 So. Hermitage Ave.
Phone: Hemlock 5500.
CHICAGO, ILL.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ.
129 E. 7th STREET, NEW YORK CITY
Telephone: Orchard 2568

DO YOU KNOW WHY --- It's Generally the Boy With the Patched Pants Who Makes Good?

Drawn for this paper By Frank Leon